

ÚVODOM

Srdečný pozdrav všetkým študentom a učiteľom, ktorí sa aj v tomto roku rozhodli pre tento predmet.

Vďaka zmien, ktoré sa odohrali v učebných plánoch, predmet Hudobná výchova sa bude vyučovať na stredných školách už iba v prvých dvoch ročníkoch. Učebná látka sa teda zhustila, čas na jej zvládnutie je kratší. Učebnica vyhovuje požiadavkám maturity stredného stupňa.

V tejto knihe sme sa pokúsili o stručné podanie dejín hudby, ale aj bohatého materiálu ľudovej hudobnej tvorby. Na rozdiel od učebníc pre maďarské školy tu nájdete aj samostatnú kapitolu o slovenských ľudových piesňach, našom spoločnom poklade, zdedenom od predkov. Tieto sú rozdelené do regiónov, jednotlivých skupín podľa žánrov.

Okrem teoretických častí v učebnici nájdete aj bohatý notový materiál a to od začiatkov hudby v staroveku po moderných skladateľov najnovšej doby.

Dúfame, že táto učebnica prispeje k hlbšiemu osvojeniu nielen predpísanej učebnej látky, ale poskytne aj podnety k vášmu ďalšiemu samostatnému štúdiu.

Prajem Vám veľa úspechov a veľa radostných chvíľ z hudby.

V Budapešti, 2005

redaktor

1. HUDBA PRI SLÁVNOSTNÝCH PRÍLEŽITOSTIACH

Hudba vyvoláva a zdôrazňuje slávnostnú náladu. Preto zaznieva na slávnostných zhromaždeniach a pri iných významných príležitostiach. Pri štátnych sviatkoch v Maďarsku sa hrá a spieva štátna hymna Maďarskej republiky, na Slovensku sa hrá a spieva štátna hymna Slovenskej republiky.

Slovenská pieseň *Nad Tatrou sa blýska* a ľudová pieseň *Kopala studienku* majú tú istú melódiu. Nový vlastenecký text v roku **1844** napísal na túto melódiu **Janko Matuška**.

Zaspievajme si pieseň aj s textom ľudovej piesne.

Kopala studienku

1. Kopala studienku, pozerala do nej ://
či je tak hlboká, ako je široká,
skočila by do nej
2. A na tej studienke napájala páva ://
povedzže, má milá, holubička sivá
keriho si panna?
3. A ja ti nepoviem, lebo sama neviem ://
prídi na večer k nám mamky sa opýtam
potom ti ja poviem.

(Text je prevzatý zo zbierky B. Bartóka)

Ľudový text

4. A keď prídeš do nás na vranom koníčku ://
Uviaž si ho u nás ://
na našu jedličku! ://
5. Tá naša jedlička pekne vyrastená ://
či v lete, či v zime ://
vždycky je zelená!

Štátna hymna Slovenskej republiky

(Janko MATUŠKA)

Hudobná úprava:
Ladislav BURLAS (1927)

Maestoso

S Nad Tat - rou sa blýs-ka hro-my di - vo bi - jú.

M Nad Tat - rou sa blýs-ka hro-my di - vo bi - jú.

A Nad Tat - rou sa blýs-ka hro-my di - vo bi - jú.

Nad Tat - rou sa blýs-ka hro-my di - vo bi - jú.

Nad Tat - rou sa blýs-ka hro-my di - vo bi - jú.

Nad Tat - rou sa blýs-ka hro-my di - vo bi - jú.

ff Zas-tav - me ich bra - tia ved' sa o - ny stra-tia,

ff Zas-tav - me ich bra - tia ved' sa o - ny stra-tia,

ff Zas-tav - me ich bra - tia ved' sa o - ny stra-tia,

Slo - vá - ci o - ži - jú. **f** To Slo-ven - sko na - še

Slo - vá - ci o - ži - jú. **f** To Slo-ven - sko na - še

Slo - vá - ci o - ži - jú. **f** To Slo-ven - sko na - še

po-siaľ tvr-do spa-lo. To Slo-ven-sko na-še

po-siaľ tvr-do spa-lo. To Slo-ven-sko na-še

po-siaľ tvr-do spa-lo. To Slo-ven-sko na-še

ff po-siaľ tvr-do spa-lo, *ff* a-le bles-ky hro-mu

ff po-siaľ tvr-do spa-lo, *ff* a-le bles-ky hro-mu

ff po-siaľ tvr-do spa-lo, *ff* a-le bles-ky hro-mu

vzbudzu-jú ho k to-mu, a-by sa pre-bra-lo.

vzbudzu-jú ho k to-mu, a-by sa pre-bra-lo.

vzbudzu-jú ho k to-mu, a-by sa pre-bra-lo.

² ra-lo.

ra-lo.

ra-lo.

Štátna hymna Maďarskej republiky

KÖLCSEY Ferenc (1790-1838)

ERKEL Ferenc

(1810-1893)

Andante religioso (♩ = 60)

p

I. Is - ten, áldd meg a ma-gyart Jó kedv-vel, bő - ség - gel,

II. Is - ten, áldd meg a ma-gyart Jó kedv-vel, bő - ség - gel,

III. Is - ten, áldd meg a ma-gyart Jó kedv-vel, bő - ség - gel,

p

Nyújts fe - lé - je vé - dő kart, Ha küzd el - len - ség - gel,

Nyújts fe - lé - je vé - dő kart, Ha küzd el - len - ség - gel,

mf *f*

Bal - sors a - kit ré - gen tép, Hozz rá víg esz - ten - dőt

Bal - sors a - kit ré - gen tép, Hozz rá víg esz - ten - dőt

mf *f*

ff *p*

Meg - bűn - hód - te már e nép A múl - tat s jö - ven - dőt!

Meg - bűn - hód - te már e nép A múl - tat s jö - ven - dőt!

ff *p*

Aká si mi krásna

P. Bella-HORAL

Moderato

Eugen SUCHOŇ

p
A - ká si mi krás - na, a - ká si mi krás - na, ty

rod - ná zem mo - ja, ty rod - ná zem mo - ja!

mf
Krás - ne i tie ho - ry, krás - ne i tie ho - ry, kol

f
te - ba čo *mf* sto - ja, *f* sto - ja, sto - ja!
kol te - ba čo

f
Krásne je i *f* ne - bo nad tý - mi ho - ra - mi.
Krás - ne je i ne - bo nad

pp Žeh-nám ťa, ví-tam ťa, *p* vd'ač-ný - mi sl - za - mi.

pp Žeh-nám ťa, ví-tam ťa, *p* vd'ač-ný - mi sl - za - mi.

mf Žeh-nám ťa, *f* ví-tam ťa, *p* vd'ač-ný - mi sl - za - mi.

mf Žeh-nám ťa, *f* ví-tam ťa, *p* vd'ač-ný - mi sl - za - mi.

Pozdrav

Animato *f* podľa Milana ŠOKU

Zdra-ví me vás ——— ja - sa - vou pies - ňou,

tou pies-ňou krás - nou všet kých nás! ———
Slá - á - va vám! Slá - á - va - vám!

—Slá - va vám! ——— Slá - va vám! ———

Da capo al Fine

Hoj, vlast' moja

Ferko URBANEK

Animato

Hudobná úprava: Emanuel MUNTÁG

(1929)

S *f* Hoj, vlast' mo - ja, ——— ty zem dra - há,

M *f* Hoj, vlast' mo - ja, ——— ty zem dra - há, zem,

A *f* Hoj, vlast' mo - ja, ——— ty zem dra - há, zem,

ja zo srd - ca ťa mi - lu - jem.

ja zo srd - ca ťa mi - lu - jem.

Chcem tvo - jim ver - ným — sy - nom byť, ———

Chcem tvo - jim ver - ným — sy - nom byť, ———

za bla - ho tvo - je v prá - ci žiť. ———

za bla - ho tvo - je v prá - ci žiť. ———

Hoj, vlast' mo - ja, ty zem dra - há,

Hoj, vlast' mo - ja, ty zem dra - há,

ja zo srd - ca t'a mi - lu - jem.

ja zo srd - ca t'a mi# - lu - jem.

2. Hoj vlast' moja, ty zem svätá
celou dušou t'a uctiť viem.
Chcem tvojou vernou dcérou byť,
Raz v lone tvojom sladko sniť.
Hoj, vlast' moja, ty zem svätá,
Celou dušou t'a uctiť chcem.

Slovenčina moja

Viliam PAULINY-TOH

Hudobná úprava:

Ján VALAŠŤAN-DOLINSKÝ

(1892-1965)

Moderato

mp

S Slo - ven - či - na mo - ja, krás - ne ty zvuky máš,

M Slo - ven - či - na mo - ja, krás - ne ty zvuky máš,

A

mf

Tatran - sko vzbudzu - ješ, ži - vot mu dáš.

Tatran - sko vzbudzu - ješ, ži - vot mu dáš.

mp

A kto ju mi - lu - je, nech ži - je, nech ži - je,

mf A kto ju mi - lu - je, nech ži - je, nech ži - je,

A kto ju mi - lu - je, nech ži - je, nech ži - je,

mp *ritard.*

kto sa jej od - rie - ka, sám se - ba za - bi - je.

mf kto sa jej od - rie - ka, sám se - ba za - bi - je.

mp Slo-ven-ským sa len hla-som uč - te, sa len uč - te,
mp Slo-ven-ským sa len hla-som uč - te, sa len uč - te,
mf Slo - venským hla - som pri-vy -kať sa u - čte,
mf slo-ven-ské pies-ne na-še, sve - tom huč - te.
f slo-ven-ské pies-ne na-še, sve - tom huč - te!
slo - ven-ské pies - ne, sve-ta - mi za huč - te!

2. Slovenčina moja, dcéra Tatier tichá
 za tvojimi zvukmi Kriváň vzdychá.
 A kto ju miluje, nech žije, nech žije,
 Kto sa jej odrieka, sám seba zabije.
 Slovenským hlasom privykať sa učte,
 Slovenské piesne, svetami zahučte!

3. Slovenčina moja, reč zápalu plná
 krásne tvoje zvuky ňadrá zvlňa.
 A kto ju miluje, nech žije, nech žije,
 Kto sa jej odrieka, sám seba zabije.
 Slovenským hlasom privykať sa učte,
 Slovenské piesne, svetami zahučte!

1.1 SLÁVNOSTI V ŠKOLE

Gaudeamus igitur

Slávnostne Stará študentská pieseň

1. Gau - de - a - mus i - gi - tur, iu - ve - nes - dum su - mus
post iu - cun - dam iu - ven - tu - tem, post mo - les - tam se - nec - tu - tem,
nos ha - be - - bit hu - mus, nos ha - be - - bit hu - mus.

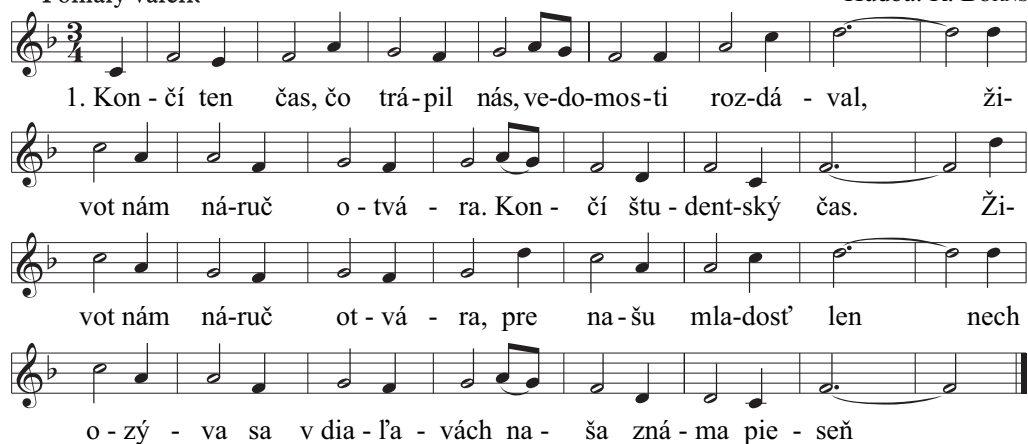
2. //: Vivat academia, vivat profesores ://
Vivat membrum quodlibet, Vivat membra quaelibet,
//: semper sint in flores ://

Valčík na rozlúčku

Pomalý valčík

Hudba: R. BURNS

1. Kon - čí ten čas, čo trá-pil nás, ve-do-mos-ti roz-dá - val, Ži-
vot nám ná-ruč o - tvá - ra. Kon - čí štu - dent-ský čas. Ži-
vot nám ná-ruč ot - vá - ra, pre na - šu mla-dosť len nech
o - zý - va sa v dia - ľa - vách na - ša zná - ma pie - seň

2. Či možno rýchlo zabudnúť na staré
priateľstvá,
a nespomenúť lásky, čas mladosti
a hľadania.
A nespomenúť lásky, čas vždy prvej,
najkrajšej
a vracat' sa k nej zas, a zas, k tej dobe
mladej úprimnej.

Trenčianske hodiny

Andante Trenčianska

1. Tren-čian - ské ho - di-ny smut - ne bi - jú,

už mo - ju A - nič-ku, si - vú ho - lu - bič-ku od - vá - dza - jú.

2. //: Neodvedú mi ju, nebojím sa ://
//: príde tá hodina :// ožením sa.
3. //: Ožeň sa synáčku, s pánem bohem, ://
//: vezmi si dievčatko :// sebe roveň.

Koncom školského roku často zaznieva táto pieseň na školských rozlúčkových slávnostiach s variovaným textom:

1. //: Čabianske
Pešťanské
Sarvašské,
Pílišské
Komlošské
a pod. } hodiny smutne bijú ://
//: už ma s mojou školou ://
rozlučujú.
2. //: Rozlučujú , ale nebojím sa. ://
//: Príde tá hodina ://
navrátim sa.

1.2 ZNÁME PIESNE NA VIANOCE

Tichá noc

Fr. GRUBER 1818

Ti - chá noc, svä - tá noc. U - snu - la
zem ce - lá, dva - ja len bde - jú v Bet - le - he - me;
v jas - liach Die - ťatko u - te - še - né tíš - ko, spo - koj - ne
spí ———, tíš - ko, spo - koj - ne spí ——— .

2. Tichá noc, svätá noc. Anjeli priniesli
najprv pastierom radostnú zvesť
z nej teší sa i dnes celý svet:
//: Prišiel Spasiteľ k vám! ://

3. Tichá noc, svätá noc. V Ježiši-Dieťati
Boh sa láskavo usmieva nám,
Anjel zvestuje: Buď pokoj vám!
//: Kristus je daný nám. ://

Čas radosti, veselosti

1. Čas ra - dos - ti ve - se - los - ti nas - tal po - žeh - na - ný,
ked' spa - si - tel', vy - ku - pi - tel' na - ro - dil sa z Pan - ny. :||
v mes - teč - ku Bet - le - me v jas - lič - kách na sla - me
le - ži ma - lé pa - cho - liat - ko na zi - me
le - ži ma - lé pa - cho - liat - ko na zi - me.

2. Čo sme všetci ľudia hriešni túžobne čakali,
To anjeli pre svet celý mocne zvestovali.
A preto plesajme spolu sa radujme!
//: Pacholiatko, nemluvniatko vítajme. ://

3. Spasiteli, nebies Kráľu, pane náš Ježiši.
Z čistej Panny narodený, poklad náš najdrahší.
Kriste náš Pane náš, skloň sa k nám ako pán
//: a z milosti do radosti uveď nás! ://